

"Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın qurucusudur"

Bu mövzuda "Ses" qəzetində dəyirmi masa keçirildi

"Ses" qəzeti

dəstəyi ilə Prezident seçilməsinin 29-cu ildönümü ve Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Sərençamı ilə 2023-cü ilin "Heydər Əliyev ili" elan olunması ilə bağlı "Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanın qurucusudur" adlı dəyirmi masa keçirildi. Dəyirmi masada Yeni Azərbaycan Partiyası idarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin Komitə sədri Eldar İbrahimov, Aile, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri, Yeni Azərbaycan Partiyası idarə Heyətinin üzvü Bahar Muradova, Milli Məclisin Komitə sədrinin müavini Jalə Əliyeva, Yeni Azərbaycan Partiyası idarə Heyətinin üzvü, professor Amin İsmayılov və Yeni Azərbaycan Partiyası Yasamal rayon təşkilatının fəali Amin Mamedov iştirak edirdilər.

Dəyirmi masanı giriş sözü ilə açan "Ses" qəzeti baş redaktoru Bəhruz Quliyev enənəvi olaraq "Ses" qəzeti ölkəmizin ictimai-siyasi, mədəni həyatında baş veren hadisələrlə bağlı dəyirmi masalar keçirdiyini diqqətə çatdırıldı. Növbəti dəyirmi masanın tarixi bir gündə 3 oktyabr 1993-cü il Ulu Öndər Heydər Əliyevin Prezident seçilməsi və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Sərençamı ilə 2023-cü ilin "Heydər Əliyev ili" elan olunması ilə bağlı keçirildiyini bildirdi. Artıq mütəmadi olaraq Ulu Öndərin 100 illik yubileyi münasibəti ilə silsilə dəyirmi masaların təşkil ediləcəyini qeyd edən baş redaktor bildirdi ki, "Ses" qəzeti olaraq cəmiyyətdə nüfuz sahibi olan bir neçə ziyalının iştirakı ilə Ulu Öndərin Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi və formalasdırılması istiqamətində gördüyü mühüm işlərə bir dəha nəzər salmağa qərar verdik. Azərbaycanda dövlət quruculuğunu, iqtisadi dırçəlişin, sosial-siyasi həyatda tərəqqinin Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlı olduğunu söylədi: "Ulu Öndər Heydər Əliyev Azərbaycanı bir dövlət, xalqımızı isə bir milət kimi tarixin ağır və sərt sınaqlarından uğurla çıxararaq uzaqqorənliyi, fədakarlığı, müdrikliyi ilə müstəqil dövlətimizin təməlini möhkəmlətdi, ölkəmizin qazandığı bütün uğur və nailiyyətlər, inkişaf və tərəqqi, xalqımızın milli dəyərlərinin qorunması Heydər Əliyev Şəxsiyyətinin bəhrəsidir".

BƏHRUZ QULİYEV:

- Ulu Öndərin hakimiyyətə geldiyi çətin ictimai-siyasi hadisələrlə müşahidə olunduğu o illərin canlı şahidi olmuş dəyirmi masa iştirakçılarının fikirlərini bölüşməsi yaxşı olardı. Eldar müəllim, o illərdə, Azərbaycanda baş verən hadisələri, qarşıdurmalrı

necə xarakterizə ederdiniz?

ULU ÖNDƏR HƏMİŞƏ XALQLA BİRGƏ OLDUĞUNU, ONUN TALEYİ İLƏ YAŞADIĞINI TARİXİ XİDMƏTLƏRİ İLƏ SÜBUT ETMİŞDİR

ELDAR İBRAHİMOV:

- Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ister sovet məkanında yaşadığımız ilərde - 1969-cu ildən başlayaraq, Azərbaycanın Birinci Katibi vəzifəsində çalışdığı zamanda, istərsə də 1993-cü ildə hakimiyyətə qayıdışından sonra müstəqil Azərbaycanın ictimai-siyasi və mədəni həyatında baş verən dönüş, inkişaf, eləcə də, ölkəmizin dünya məkanında özünəməxsus yer tutması Onun məqsədyönlü fəaliyyətinin məntiqi nəticəsidir. Heydər Əliyev 1993-cü ildə ölkəmizdə siyasi böhran yaşandı, vətəndaş müharibəsi təhlükəsi yarandı, Ermənistanın təcavüzünün gücləndiyi bir vaxtda siyasi hakimiyyətə qayıdaraq, Azərbaycanda ictimai-siyasi sabitliyin yaradılması üçün ciddi və təxirəsalın-

maz addımlar atdı. Ulu Öndər ölkədə ictimai-siyasi, iqtisadi sabitliyin yaradılmasına uzaqqören, məqsədyönlü siyaseti ilə nail oldu. Bütün mənəli ömrünü Azərbaycan xalqının tərəqqisine həsr etmiş Ulu Öndər Heydər Əliyev özünün əməli fəaliyyəti ilə doğma xalqının əbədi məhəbbətini qazanaraq əsl Ümummilli Lidərə çevrilmişdir. Ulu Öndər həmişə xalqla birgə olduğunu, onun taleyi ilə yaşadığını tarixi xidmətləri ilə sübut etmişdir. 1990-ci illərin əvvəlləri Azərbaycan dövrünün ağır günlərini yaşıyordu. Bir tərəfdən, separatçı qüvvələr və onların himayədarları ölkəmizi parçalayırlar, digər tərəfdən, iqtisadiyyatımız tamamilə dağılmışdır. Müstəqilliyimizin ilk illərində hakimiyyətdə olan və bir-birini əvəz edən serişəsiz siyasi qüvvələr respublikadakı vəziyyəti dəha da ağırlaşdıraraq təhlükəli böhran vəziyyətinə çatdırılmışdır. Ölkəni bürümüş dərin siyasi, iqtisadi, sosial böhran xalqın qabaqcıl hissəsi olan ziyalıları, tanınmış insanları son dərəcə narahat edirdi. Xalq bütövlükde, uğuruma sürükleyən məqamlar istər ölkə daxilində, istərsə də xaricində onun sütunlarını zeifletməyə başlamışdır. İqtisadiyyatımız böhranlı vəziyyətə gəlib çatmış, işsizlik, demək olar ki, kütłəvi hal almışdır.

3 sentyabr müstəqil Azərbaycanın tarixində ən əsas və önəmli yerlərdən biridir, Heydər Əliyev Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisine sədr seçilmişəydi, Naxçıvan və Azərbaycanın geleceğinə hələ də müəmmələti. 1990-ci il iyul ayının 22-də Heydər Əliyev Naxçıvana gəlməsi, ele həmin ilin noyabrın 17-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Sovetinin sessiyasında, ilk dəfə 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tərəfindən qəbul olunmuş Azərbaycan milli bayrağının qaldırılması böyük hadisə idi. Azərbaycanda olan mərkəzi komitənin rəhbərləri Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlmesindən çox narahat idilər. Ancaq Azərbaycan xalqının Heydər Əliyevə ehtiyacı var idi. 1991-ci ilin 17 mart tarixində Azərbaycanda SSRİ-nin hakimiyyətdə saxlanılmasına dair referendum keçirildi. Biz Naxçıvan əhalisi olaraq həmin referendumda iştirak etmədik. "Demblok", "komblock" deyilən qüvvələr və bu qəbəldən olan digərləri Naxçıvanda, necə deyərlər, öz adamlarını hakimiyyətə getirmək üçün müxtəlif vasitələrə əl atırlılar. Belə gərgin vəziyyətdə muxtar respublikanın gələcəyini düşünen insanlar Ali Məclisin sədri vəzifəsinə böyük idarəcilik təcrübəsi olan Heydər Əliyevin seçilmesini tələb edirdilər. Mən yaxşı xatırlayıram, respublikamızda torpaq İslahatına, məhz Naxçıvanda 1992-ci ilin mart ayında start verildi, özəlləşdirmə aparıldı. Beynə-

xalq məqyasda böyük nüfuza malik olan Heydər Əliyev İran və Türkiyə ilə əlaqə saxladı. İstər İrandan, istərsə də Türkiyədən Naxçıvana yardımçılar gelməyə başladı. Ulu Öndər 1991-1993-cü illərdə Naxçıvanı, Muxtar Respublikanın əhalisini bu yardımçılar hesabına saxladı. 1992-ci ilin oktyabr ayının 16-da "Ses" qəzetiində 91 nəfər qabaqcıl vətənpərvər ziyalının müraciəti dərc olundu. Həmin ilin oktyabr ayının 24-də Heydər Əliyev "Ses" qəzeti vasitəsilə 91 nəfərin müraciətinə cavab verdi. Ziyalıların Heydər Əliyevə müraciəti və partiya yaratmağa cəlb edilməsi, Onun ziyalılara müsbət cavabı o dövrün əhəmiyyətli hadisələrindən biridir. Heydər Əliyev qısa müddət ərzində Azərbaycanı irəli çəkdi və artıq Azərbaycanı tanımağa başladılar. Bu gün Azərbaycan Ulu Öndərin ideyalarından nur alaraq gələcəyə doğru inamla addımlayırlar. Ölkəmiz demokratiya, hüquqi dövlət quruculuğu yolu ilə irəlilədi, xalq birliyi yarandı. Azərbaycan cəmiyyətdə dövlətçilik ideyalarının bərqərar olması fundamental məhiyyət kəsb etməyə başladı.

BƏHRUZ QULİYEV:

- Ötən əsrin 90-ci illərin əvvəllərində ictimai-siyasi böhran vəziyyəti yaranmaqla yanaşı, bizim milli-mənəvi dəyərlərimizə, aila dəyərlərinə böyük zərbə vurulmuşdur. Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı, 3 oktyabr tarixinde Prezident seçilmesi milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunmasına müstəsnə rol oynamışdır.

SANKİ HƏR KƏS SAHİLİ GÖRÜNMƏYƏN BİR DƏRYADA KÖHNƏ BİR GƏMİDƏ ÇALXALANIRDİ

BAHAR MURADOVA:

- Bu gün geriye dönüb baxdıqda nə qədər böyük yol keçdiyimizi bir daha dərk edirik. Həmin günlərdən uzaqlaşlaşdırıcı bunun məqyası daha da böyükür. Ulu Öndər Heydər Əliyevin işığı və nuru dönyanın hər yerindən görünür. Düşünürəm ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyev haqqında Azərbaycan kontekstində danışmaq doğru olmaz. Region üçün Heydər Əliyevin əhəmiyyəti daha qabarlıq görünür. Ümumilikdə beynəlxalq proseslərdə Heydər Əliyevin yeri və rolunu, Azərbaycanın rəhbəri qismində ölkəmizin dünəyada rolunun artırılması məqamlarını xüsusi vurğulamaq lazımdır.

Həmin dövrlərde müstəqillik uğrunda ilkin addımların atılmasına baxmayaraq, dövlət olaraq əsl mənada müstəqiliyin tələb etdiyi vəzifələri yerinə yetirməli idik. Azərbaycanın minilliliklərə söykənən tarixi, milli-mənəvi dəyərləri qorunmalı ve yeni dövrə uyğun istiqamətdə addımlar atılmalı idi. Amma bütün bunlar xaos girdabına düşmüdü. Sanki hər kəs sahili görünməyən bir dəryada köhnə bir gəmidə çalxalanırdı. Bız həmin dövrə həqiqətən də, müstəqil və azad, öz vətəndaşını rifah içerisinde saxlamağa malik və qururlu bir ölkənin vətəndaşı olmaq istəyirdik. Tarix bizim qarşımıza bir şans çıxartmışdı. Bu şansı düzgün dəyerləndirmək əvəzinə, Azərbaycanı daxili siyasi mübarizələrin alətinə və xarici təcavüzə açıq bir ölkəyə getirmişdilər. Ona görə də, gənclik də o zamanın düşünən aydınlarının müəyyən etdiyi yolla getmək qərarı vermişdi. Yüzlərlə, minlərlə Azərbaycan gənci Azərbaycanın əsl mənadakı müstəqilliyini təmin etmək istiqamətindəki fəaliyyəti həyata keçirmek üçün

gedəcək prosesin başında Heydər Əliyevi görürdü. Azərbaycan müstəqil bir dövlət idi. Bizim demokratik ənənələrimiz, dövlət qurmaq ənənələrimiz var idi. Bütün bunlar ola-ola biz ümumilikdə Azərbaycanı sonu görünməyən burulğana çəkənlərin qarşısında durmalı idik. Naxçıvanda xalqın bütün nümayəndələri hər kəs Heydər Əliyevin arxasında idi. Bunu özü müstəqil dövlətin necə qurulmasını, xalqın hansı addımı atmağının bariz nümunəsi idi. İstenilən təzyiqə qarşı dayanmaq lazım idi. Həmin dövrə milyonlarla imzalar göndərilmişdi ki, Heydər Əliyev hakimiyyətə gəlsin. Böyük səs çıxluğyla Heydər Əliyev Prezident seçildi. Bu gün vahid, müstəqil dövlət qurmaq ideyası ətrafında vahid bir cəbhədə birləşən öz Liderinə, öz ideoloji xəttinə sahib Azərbaycan xalqının birliyinin güclüdür. Heydər Əliyev andığımız mərasimində söz verdi ki, Azərbaycan dövlətinin rifah üçün çalışacaq. Bu gün o vəzifə tam mənada yerine yetirilib. Azərbaycan regionun, dünyanın aparıcı güclü, siyasi amillərindən biridir. Bu gün dünya siyasetini Azərbaycansız təsəvvür etmək mümkün deyil.

**ƏGƏR BİZ BU GÜN VARIQSA,
DÖVLƏTİMİZ VARSA,
DÖVLƏTÇİLİYİMİZ VARSA
BÜTÜN BUNLARA GÖRƏ, BİZ ULU**

ÖNDƏRƏ BORCLUYUQ

JALƏ ƏLİYEVƏ:

- Ulu Öndər doğulduğu gündən etibarən, öz hərəkətləri, əməlləri, sözləri ilə örnek olan və arxasında böyük bir xalqı aparmaq qabiliyyətinə malik olan bir şəxsiyyətdir. Həqiqətən də Ulu Öndər Azərbaycanın sahibi kimi onu qorudu, arxa oldu. Heydər Əliyevin xalqın istəyi ilə ikinci dəfə hakimiyyətə gəlməsi elə bir dövrə təsadüf edirdi ki, ölkə ölüm və ya qalib suali qarşısında qalmışdı. Azərbaycan şimaldan, cənubdan parçalanıb tamamilə yox edilmək təhlükəsi ilə qarşılaşmışdı. Ölkə vətəndaş mühərbiyi ilə üz-üzə idi, ölkə daxilində xaos yaranmışdı. Bündə tamamile məhv olmuşdu, vahid ordu yox idi, iqtisadiyyat, sənaye məhv olmuşdu. Ümumiyyətə, vətəndaş münasibətləri sıfır həddə çatmışdı. Bele bir dövrədə Heydər Əliyev hakimiyyəti ələ aldı və Azərbaycan xalqını yox olmaq təhlükəsindən xilas etdi. Bizim hər birimiz onun qarşısında borcluyuq. Əgər biz bu gün variqsa, dövlətimiz varsa, dövlətçiliyimiz varsa bütün bunlara görə, biz Ulu Öndərə borcluyuq. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 2023-cü il "Heydər Əliyev" ilə elan edilmişdir. Bununla bağlı ölkəmizdə böyük tədbirlər həyata keçirilecek. Heydər Əliyevin hakimiyyəti, rəhbərliyi heç bir hakimiyyətə benzəmir. Bunu sadəcə biz yox, bütün dünya ölkələrinin rəhberləri bildiriblər. Sözün əsl mənasında ancaq siyasetimizi, xalqımızı, dövlətimizi düşünən bir Şəxsiyyət idi. Bu gün onun irsinə qoruyuruq, onu olduğu kimi gələcək nəsillərə çatdırmaq bizim borcumuzdur.

ANALOQU OL MAYAN MÜHARİBƏ STRATEGİYASINI CƏNAB PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV HƏYATA KEÇİRDİ

AMİN İSMAYILOV:

- Bu gün biz çox əlamətdar bir gündə topluştumışq. Dündən ilahi ədalət deyilən bir anlayış var. Biz Ulu Öndərin yüz illiyinə Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və Şuşanı hədiyyə etdik. Cənab Prezident əbəs yerə demədi ki, ata nəsihətini yerine yetirmək böyük xoşbəxtlikdir. Sözün həqiqi mənasında, bu, fövqaladə bir hadisədir. Hami bilir ki, Heydər Əliyev üçün dövlətin mənafeyi və ölkənin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü

mühüm məna kəsb edirdi. Heydər Əliyev yolagelməz, ipəyatmaz insanların tügən etdiyi bir zamanda öz sağlamlığı hesabına xalqına görə bütün ömrünü fəda etdi. 1993-cü il 3 oktyabr tarixində Ulu Öndər hakimiyyətə gəlməsəydı, neçə olacaqdı? Bu gün möhtərem Prezidentimiz bütün ölkə başçıları arasında sayılıb seçilir. Hazırda ölkəmizdə qısqanlıq var. 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı hər kəs bir Liderin etrafında birləşdi. Keçmiş zamanlarda insanlar kückə ilə gedəndə onun fikrini öyrənmədən tutub, cəbhəyə göndərirdilər. Mən şəhidlərimizin qarşısında baş əyirəm. Allah şəhidlərimizə rəhmət, qazilərimizə cansalığı versin. Bizim igidlərimiz Liderimizə inanaraq Şuşa qalasını fəth etdilər. Analoqu olmayan müharibə strategiyasını Cənab Prezident İlham Əliyev həyata keçirdi. Möhtərem Prezidentdə dövlət atributlarına qarşı o qədər sevgi var ki, həmin o sevgi artıq bizim gənclərimizdə də, formalaşıb. Azərbaycan milleti şanslıdır ki, Heydər Əliyev kimi bir dövlət başçısı var.

ÜMUMMILLİ LİDERİN BİZƏ AŞILADIĞI MƏRDLİK, CƏSARƏT VƏ VƏTƏNƏ SEVGİ BÜTÜN GƏNCLƏRİN DAMARINDA DOLAŞIR

AMİN MAMEDOV:

- Bütün bu danışqlar onu göstərir ki, həmin dövrün gənclərinin də Ulu Öndər Heydər Əliyevə böyük inamı olub. Yəni, Ulu Öndərə olan sevgi və diqqət hər zaman olub. Ümummilli Liderin Onun bizə aşılıladığı mərdlik, cəsarət və vətənə sevgi bütün gənclərin damarında dolaşır. Bu sevgi Vətən müharibəsi zamanı daha da qabarlı özünü göstərdi. Bu gün Azərbaycan dövləti və ordusu həyət etibarilə daha çox gənclərdən təşkil olunub. Bizim orduımız zəfər qazanmış bir ordudur. Biz orдумuzun qazandığı uğurları hər gün izləyir və sevinirik. Müasir gəncliyin belə formalasmasında Ulu Öndər Heydər Əliyevin misilsiz rolü var. Ulu Öndər və Onun davamçısı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin gənclərə olan diqqət-qayğısı daim göz özündədir. Biz bu gün fəxr edirik ki, rəhbərimiz Cənab İlham Əliyevdir.